

vlastnil a že při tom jednal úmyslně s vědomím hmotné protiprávnosti tohoto svého počínání. Je sice pravda, že rozsudek nejen věnuje ve svých rozhodovacích důvodech zvláštní pozornost zjištěné skutečnosti, že obžalovaný nezaplatil R-ovi kupní cenu za motocykl, i otázce, proč se tak nestalo, nýbrž že se v důvodech dokonce praví, že obžalovaný, spotřebovav kupní cenu za motocykl jím dále prodaný pro sebe, tuto kupní cenu za sebou zadržel a si přivlastnil. Než onen prve naznačený postup rozsudku dochází vysvětlení v tom, že nalézací soud, neupíraje zřejmě obžalovanému práva, dále zciziti motocykl, prodaný jemu, byť i s výhradou vlastnického práva pro prodatele, ukládá mu pro případ takového dalšího zcizení povinnost, v rozsudkových důvodech výslovně vytčenou, vyplatiti prodateli kupní cenu. Vychází při tom patrně s hlediska, jemuž nelze upříti oprávnění, že i při prodeji věci s výhradou vlastnického práva pro prodatele až do úplného zaplacení kupní ceny má prodávající, nebylo-li umluveno jinak, právní i hospodářský zájem na tom, by se mu zavčas dostalo smluvené kupní ceny, že mu tedy v případě, stalo-li se tak, způsob, jímž kupitel naložil s věcí, prodanou mu s onou výhradou, zůstává lhostejným. Jsou proto bezpodstatnými ony úvahy, jimiž zmateční stížnost dovozuje, že, prodá-li obchodník obchodníku předměty spotřeby s výhradou vlastnictví do zaplacení kupní ceny, počítá s tím, že obchodník (kupující) je dále prodá, a že neměl-li by kupitel práva, věc dále prodati, dopouštěl by se zpronevěry také obchodník, který by věc, prodanou mu s onou výhradou, dále prodal a pak svému prodateli zaplatil, a není konečně podstatného rozporu, který by činil rozsudek zmatečným podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. v tom, že se v jeho rozhodovacích důvodech nejprve uplatňuje názor, že obžalovaný neměl práva motocykl jemu pouze svěřený prodati, že však se mu v zápětí ukládá tamtéž ona povinnost zaplatiti R-ovi kupní cenu. Logická souvislost a vzájemná slučitelnost obou těchto rozsudkových závěrů je zřejma z toho, co uvedeno. Důsledně není však ani vnitřního rozporu, který by, jak vytýká zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 Šu 281 tr. ř., činil rozsudek zmatečným po stránce skutkové, v tom, že jako předmět trestného činu obžalovaného uvádí se v rozsudkovém výroku motocykl, v jeho rozhodovacích důvodech naproti tomu kupní cena, které obžalovaný docílil jeho dalším prodejem.

Čís. 2086.

»Užitkem« ve smyslu Šu 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch zlodějův, nýbrž i bezprávné přisvojení si disposiční moci nad odcizenou věcí.

Jest lhostejno, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zda-li se věcí obohatil.

Ani předchozí dohoda ani výslovné dorozumění se pachatelů není zákonným předpokladem pojmu spolupachatelství trestného činu vůbec a krádeže ve společnosti (§ 174 II a) tr. zák.) zvlášť.

Pokusilo-li se několik trestanců o společný útěk z věznice, dopustili se (nedokonané) společenské (§ 174 II a) tr. zák.) krádeže (nikoliv zpronevěry) trestaneckých šatů, jež měli při útěku na sobě a prostěradel, po nichž se spustili se zdi věznice.

(Rozh. ze dne 14. září 1925, Zm II 320/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 15. dubna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem nedokonané krádeže podle §§ů 8, 171, 173, 174 - II a) tr. zák. a článku I. zákona ze dne 19. dubna 1910, čís. 73 ř. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítají zmateční stížnosti, že úmysl stěžovatelů směřoval k útěku z trestnice, nikoli ke krádeži šatstva a prádla, zejména pak prostěradel, jichž prý chtěli použít při útěku pouze k tomu, by se po nich mohli spustiti dolů se zdi a jichž ani sebou nevzali. Šatstvo a prádlo nevzali podle zmateční stížnosti obžalovaného S-a sebou ani v úmyslu, si je přivlastniti, ani za účelem svého majetkového prospěchu. Námitkám nelze přiznati oprávnění a nelze zejména důvodně říci, že rozsudkovým výrokem, podle něhož stěžovatelé jednali v úmyslu, by jednak odňali uvedené věci z držení a bez přivolení správy trestnice, jednak, by tak učinili pro svůj užitek, byl zákon porušen nebo ho bylo nesprávně použito. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku obírají se, pokud jde o šatstvo (a prádlo), zvláště a dosti podrobně dotčným zodpovídáním se obou stěžovatelů, zejména jejich tvrzením, že by byli v případě zdařeného útěku věci správně trestnice vrátili. Věcně zcela případnými a plně přesvědčujícími úvahami dovozuje se tam naprostá nevěrohodnost onoho tvrzení a odůvodňuje se přesvědčení nalézacího soudu, podle něhož by stěžovatele v případě, kdyby se jim bylo podařilo uprchnouti, šaty (a stejně ovšem i prádlo) trestnici nebyli vrátili, nýbrž jich byli, nežli by byli získali jiné šaty, po nějakou dobu užívali a je pak byli zničili nebo pohodili, a dospívá se takto k závěru, že se stěžovatelům jednalo při útěku o to, by šaty, které měli na sobě, správně trestnice odcizili, t. j. by je z jejího držení a bez jejího přivolení odňali ve svůj prospěch.

Rčení Šu 171 tr. zák. »pro svůj užitek« pojímá zmateční stížnost obžalovaného S-a příliš úzce a příkládá mu smysl, jehož tento zákonný pojem nemá, míníc, že mu odpovídá právě jen pachatelův prospěch majetkový, že se tudíž i k subjektivní skutkové podstatě krádeže vyžaduje pachatelův úmysl, zjednati si činem prospěch rázu právě naznačeného. »Užitkem« ve smyslu Šu 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch zlodějův, nýbrž i bezprávné přisvojení si disposiční moci nad odcizenou věcí. Je proto lhostejno, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zda-li se věcí obohatil (rozh. sb. n. s. č. 552). Z těchto právních úvah jest zřejmo, že napadeným rozsudkem byli stěžovatelé právem uznáni vinnými také nedokonanou krádeží prostěradel, i když jich podle věrohodného tvrzení zmatečných stížností minili použítí pouze k účeli podle nich shora naznačenému. Také v tom případě jednali »pro svůj užitek« v právě nastíněném smyslu tohoto zákonného pojmu a to i tehdy, když, jak se uvádí ve zmateční stížnosti obžalovaného Z-a, prostěradlo zůstalo viseti na okně. Nesluší totiž přehlížeti, že napadeným rozsudkem byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže nedokonané a že čin, vedoucí ke skutečnému

vykonání, předsevzali již tím, že prostěradel použili jen k provedení útěku z trestnice samotné. Nelze proto spatřovati neúplnost, vytykanou rozsudku zmateční stížností obžalovaného S-a, která by jej činila zmatečným podle čís. 5 §u 281 tr. ř., ani shledávati porušení nebo nesprávné použití zákona, které by zakládalo zmatečnost podle čís. 9 a) téhož §u v tom, že rozsudek, uznávaje stěžovatele vinnými i nedokonanou krádeží oněch prostěradel, nezabývá se ve svých rozhodovacích důvodech výslovně jejich obhajobou, že by prostěradel nebyli vzali sebou, nýbrž že jich chtěli použít, pokud se týče použili jen k tomu, by se spustili se zdi trestnice.

Zmateční stížnost obžalovaného S-a namítá dále, že stěžovatel věděl, že má v trestnici uloženo 500 Kč, a že si byl vědom toho, že si správa trestnice v případě, podaří-li se mu útěk a nebude-li jím šatstvo a prádlo vráceno, uhradí jeho hodnotu z oněch peněz. Při hlavním přelíčení uváděli oba stěžovatelé, že mají v ústavě u správy trestnice peníze. V rozsudkových důvodech zaznamenána jest dotyčná jejich obhajoba, nalézací soud pak shledal v ní podle důvodů jen jeden z momentů, nasvědčujících jeho přesvědčení, že by stěžovatelé šaty nebyli vrátili trestnici. Než tím, že se rozsudek nezabývá touž obhajobou ve směru, naznačeném ve zmateční stížnosti obžalovaného S-a, nelze spatřovati takový jeho nedostatek, který by jej činil zmatečným podle čís. 5 nebo čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Čin, vedoucí ke skutečnému vykonání krádeže, byl stěžovateli předsevzat již tím, že věci v úmyslu, požadovaném ke skutkové podstatě krádeže, vzali podle rozsudkového zjištění sebou. Tento skutek nebyl by již mohl býti odčiněn ani tím, kdyby byla správa trestnice v případě zdaru útěku použila peněz, které snad stěžovatelé měli u ní uloženy, k náhradě způsobené jí škody. Zejména netřeba doplňovati, že by takováto náhrada nemohla naprosto přijíti v úvahu jako důvod beztrestnosti krádeže, ježto účinná lítost v tomto případě, kde pachatelé při činu samém byli dopadeni, jest podle §u 188 tr. ř. vyloučena.

Obě zmateční stížnosti namítají, stížnost obžalovaného S-a, dovo-
lávajíc se výslovně důvodu zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř., dále, že nelze mluvit o krádeži ve společnosti (§ 174 II a tr. zák.), když prý se pachatelé o útěku společně neusnesli a rozsudek nedovojuje, že by se byli o krádeži čtyř obleků a čtvera prádla před činem nebo při činu dohodli nebo že by byl stěžovatel S. přispěl nějak ke krádeži prádla a šatstva ostatních vězňů, kteří se podle výpovědí všech pokusili o útěk zcela nezávisle od něho. Zmateční stížnosti jsou v nepravu. Že oba stěžovatelé pokusili se uprchnouti z trestnice zároveň a společně s dalšími dvěma trestanci Františkem J-em a Eduardem D-em, zjišťuje rozsudek na základě jiných výsledků hlavního přelíčení, než právě na základě zodpovídání se stěžovatelů, v nich pak nachází toto zjištění plnou oporu. Je tudíž i věcně bezdůvodnou výtkou zmateční stížnosti obžalovaného S-a, že zjištění to jest v rozporu se zodpovídáním se všech obžalovaných, která ostatně nepřichází v úvahu jako uplatňování důvodu zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř., jehož se v tom směru dovolává zmateční stížnost vedle důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., neboť stížnost ani netvrdí, že údaje rozhodovacích důvodů o zodpovídání se obžalovaných jsou v rozporu s protokoly, o něm sepsanými. Na tom, že i podle rozsudkového

zjištění úmysl, uprchnouti, pojal první trestanec J., nesejde; stačí, přidružili-li se k úmyslu tomu a jeho uskutečnění další tři trestanci, tedy i oba stěžovatelé teprve dodatečně. Není ani předchozí dohoda, ani výslovné dorozumění se pachatelů zákonným předpokladem pojmu spolupachatelství trestného činu vůbec a krádeže ve společnosti zvlášť. Vzal-li však nalézací soud za prokázáno, že se všichni čtyři trestanci pokusili uprchnouti společně, uložil důsledně a právem stěžovatelům zodpovědnost za nedokonanou krádež všeho šatstva a prádla, které měli trestanci v době pokusu o útěk na sobě, i všech čtyř prostěradel, vycházející zřejmě z odůvodněného předpokladu, že každý z nich věděl o tom, že ostatní tři mají na sobě šatstvo a prádlo trestnice a že berou sebou každý prostěradlo, že tedy i úmysl jednoho každého z nich směřoval ke společné krádeži všech těchto věcí.

Právně bezpodstatnou je posléze i námitka, uplatňovaná zmateční stížností obžalovaného S-a s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř. v ten rozum, že se rozsudek měl zabývat tím, že věci byly stěžovateli vlastně svěřeny, takže by podle názoru zmateční stížnosti šlo o zločin zpronevěry. Věci, o něž jde, byly trestancům, tudíž i stěžovateli propůjčeny správou trestnice pouze k jejich používání v trestnici a po dobu jejich zadržení v ústavu. Nenabyl tedy stěžovatel nad nimi tímto propůjčením takového jejich držení, které by odpovídalo pojmu svěřením ve smyslu Šu 183 tr. zák. a které by bylo z jejich držby ve smyslu Šu 171 tr. zák. vyloučeno správou trestnice, z jejíhož držení měly tudíž věci býti odňaty teprve tím, když je prchající trestanci byli na útěk sebou vzali. Správně bylo proto jednání stěžovatelovo napadeným rozsudkem podřadeno skutkové podstatě (nedokonané) krádeže.

Čís. 2087.

Skutková podstata Šu 312 tr. zák. nevyžaduje sice, by urážka stráže dosáhla takového stupně, jaký předpokládá § 487 a násl. tr. zák. a stačí již pouhé zlehčování úřední autority napadeného, nespadá sem však pouhé nezdvořilé nebo neslušné chování.

Výrok »Vy jste tady zbytečně« vůči strážníku jest urážkou ve smyslu Šu 312 tr. zák. jen, byl-li pronesen posměšně nebo podob.

(Rozh. ze dne 15. září 1925, Zm I 398/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Táboře ze dne 2. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle Šu 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného, napadající rozsudek ve výroku, odsuzujícím (§ 312 tr. zák.) z důvodu Šu 281 čís. 9 a) (správně čís. 10)